

KOMBINATORNA MATEMATIKA (KOMBINATORIKA)

1.Kombinacije bez ponavljanja. – Neka je dat skup S od n elemenata (različitih), $n \geq 1$.

Svaki podskup od k različitih elemenata iz skupa S , naziva se kombinacija bez ponavljanja klase k (kombinacija k -te klase)

skupa S od n elemenata, gdje je $k \leq n$.

Dakle, kombinacija k -te klase bez ponavljanja od skupa S od n elemenata je jedan podskup od k elemenata, različitih, a tih k elemenata su iz skupa S , pri čemu je $k \leq n$, ili, $n \geq k \geq 1$, tj.

broj elemenata podskupa je k , a k mora biti manji od n ili jednak n -broju elemenata polaznog (datog) skupa S .

Kombinacija k -te klase (k -te čitati: ka-te) = ka-to članom podskupu različitih elemenata = podskup od k različitih elemenata.

Recimo, ako je $k=1$, imamo jednočlane poskupove; ako je $k=2$ imamo dvočlane podskupove; ako je $k=3$ imamo tročlane podskupove (podskup ima samo 3 elementa); ako je $k=4$ imamo četvoročlane podskupove (podskup ima samo 4 elementa), itd.

Zbog poistovjećivanja podskupova i odgovarajućih kombinacija, imamo i kombinacije prve klase, kombinacije druge klase, kombinacije treće klase, kombinacije četvrte klase (klase $k=4$), itd.

Ukupan broj kombinacija bez ponavljanja k -te klase = ukupnom broju k -točlanih različitih podskupova sa različitim elementima.

Broj kombinacija C k -te klase skupa S od n elemenata onačava se sa:

C_n^k ili $\binom{n}{k}$. Oznaka $\binom{n}{k}$ čita se ovako: en nad ka (en iznad ka).

Dakle ,

$$C_n^k = \binom{n}{k} = \frac{n \cdot (n-1) \cdot (n-2) \cdot (n-3) \cdot \dots \cdot (n-(k-1))}{k!} \dots \dots \dots (1)$$

$$C_n^k = \binom{n}{k} = \frac{n!}{k! \cdot (n-k)!} \dots \dots \dots (2)$$

Može se dokazati da su desne strane u formulama (1) i (2) jednake, što znači da se može koristiti bilo koja od njih (ne moraju obje) za izračunavanje broja kombinacija C klase k , skupa S od n elemenata, gdje je $n \geq k \geq 1$.

Napomena 1: U brojiocu formule (1) : $n(n-1)(n-2)(n-3)\dots (n-(k-1))$

Imamo k činilaca uvijek, jer je u imeniocu iste formule faktorijel broja k , tj $k!$. Oznaka $k!$ čita se ovako: k faktorijel.

$k! = 1 \cdot 2 \cdot 3 \cdot 4 \cdot 5 \dots \cdot (k-1) \cdot k =$ proizvod prvih k prirodnih brojeva.

$k! = k \cdot (k-1) \cdot (k-2) \cdot \dots \cdot 5 \cdot 4 \cdot 3 \cdot 2 \cdot 1$.

Napomena 2: Kombinacija bez ponavljanja znači, svaki element koji se javlja, pojavljuje u njoj ili u podskupu koji odgovara toj kombinaciji pojavljuje se samo jednom, svi elementi podskupa (kombinacije) su različiti i njihov redosljed u podskupu nije bitan, nije važan. **Poredak-redosljed elemenata kod kombinacija nije važan.**

Može se dokazati da važi i ova formula:

$$\binom{n}{k} = \binom{n}{n-k}, \text{ pod uslovom da je } n \geq k. \dots \dots \dots (3)$$

Postoje i kombinacije sa ponavljanjem elemenata.